

sende udi et Valdhorn, skal være Slottets Varetegn. — Nok er det, at for nogle Aar siden, da Parforcejagten endnu var der, svarede det til Navnet, thi foruden at samme Jagt var saaledes kommet til Perfection, at man vel tør sige, at den den Tid ingenstæds havde sin lige, var Indretningen ret kongelig og magnifique, thi uden for Slotsbroen var udi 2de Længer Hundehuse opbygte af Grundmur med Kaaber tagt. Bagved disse Hundehuse vare 2de Hundeplasser med hollandske Fliser belagt og midt udi enhver en Fontaine, enhver Plads indheignet med en Brandmur og der ovenpaa en Stakket. Ved Siderne af disse Pladser, som skulde have været 4re, og hvoraf kuns 3 blev færdige, var Jagtstalden, Jagtbetienternes Værelser og Hundekjøkkenet meget skøn indrettet, iblandt andet og saaledes, at Oberjægerne kunde staa i deres Vindver og se alt, hvad som passerede paa Pladserne. Saa havde og enhver sin aparte (d. e. særlige) Gaard og Staldrum med videre Huslejlighed.

Men da Parforcejagten blev afskaffet, ere disse Hundeplasser borttagne og ommeldte Hundehuse ved Slottet indrettet til Husarbaraquer, hvor nogle af det Husarcompagnie, hans kongelige Majestæt som et Slags Guarde betienner sig af, er indgvarteret, og de øvrige, saavel som Officererne, paa den ene Side udi Jagtbetienternes Værelser og Jagtstalden, som dertil er indrettet, indgvarteret. Saa er og Compagniets Stald paa samme Side udi forrige Jagtbetienternes Udhuse indrettet. — Paa den anden Side bo endnu Oberjægeren for den tyske Jagt, men Jægermesteren selv har sin Logis paa Slottet.

Dette Slot er ellers bagtil forsynet med et Gallerie, som vender ud til en temmelig stor Plain indenfor Slotsgraven og Hundesøen, prydet med adskillige ved grønne, beskaarne Hekker afdelte Gange, saa og store Træer, hvorpaa Jagten nogle Gange har haft sit Optog og Excercitie; saa siges og, at tilforn paa samme Plain Reven er bleven som det kaldes prellet¹⁾, hvilket nogle af det kongelige Herskab fra Galleriet af have tilsét.

¹⁾ At prelle Ræve vil sige at vippe dem op i Luften paa et Tæppe, hvorpaa de drives ind. («Himmelspræt».)

Noget afsides fra Slottet paa en anden Banke ved Hundesøen staar det bekiendte Hus for Jagtredskabet, ungefær 50 Fag lang, og findes derudi alle de Garn og Redskaber, som til slig Brug kan optænkes, foruden mange tusende Allen af de saakaldte Wänder, giort af det bedste Seildug.

Paa den anden Side af Slottet findes og en temmelig stor, smuk Frugt- og Kiøkkenhauge indrettet, som nu med de dertil hørende Huse er bortleyet. — Lige ud for dette Slot til Landevveyen imellem Gientofte og Lyngbye er ogsaa en smuk Allee med Træer paa begge Sider forsynet og ungefær midt derpaa en stor, rund Plads, hvor Jagten ligeledes for det kongelige Herskab har kunnet samle sig. Fra dette Slot gaaer ogsaa en Allee eller Kongevvey, paa begge Sider med Træer forsynet, lige til det kongelige Lyststæd Gyldenlund, som nu kaldes Charlottenlund, ungefær en Fiærdingvvey lang — —.

I det øvrige er dette Slots Agerjord alle Græsmarker, hvoraf Høet indavles til Guarden til Hest, som og den meste Tid betienne sig af Eftergræsningen til deres Heste — —.

Dette Slot haver og et skøn Fiskerie, som er under Forpagtning, bestaaende af adskillige nær ved Slottet og udi Ermelund beliggende Fiskedamme, hvortil og henhøre de paa Christiansholm beliggende. Fiskeriet bestaar fornemmelig af Carper og Carudser, som tilyngler, forflottes og endelig, naar de ere fuldvoxne, ved Dammenes Afløb fiskes og sælges. — Bemeldte Christiansholm, som ligger under Jægersborg Slots Hovedgaardstaxt, er ikke andet end Bondebygning, og skulde der for nogen Tid siden have været en Krudmølle, men foruden at der feylede Vand, var det for nær Stranden og Landevveyen.

3. Det kongelige Lyststæd Charlottenlund. Samme ligger ved Landevveyen imellem Helsingør og Kiøbenhavn — —. Det var der, hvor der siges, at Droning Lovise kom først i Land, da hun blev hentet fra Meklenborg for at være salig og

høyløvlig Ihukommelse Kong Friderich den Fiærdes Gemalinde, og kan man endnu se Tegn i Stranden af den til den Ende dér bygte Bro. — Ellers er dette Stæd meget agreable. Det kaldtes forhen G y l d e n l u n d, men siden hans kongelige Majestæt forærede det til hendes kongelige Høyhed P r i n c e s s e C h a r l o t t e A m a l i a, blev det kaldet C h a r l o t t e n l u n d. — Hans kongelige Majestæt havde det, da han var endnu Cronprintz, til eget Brug og lod det meget smuk indrette. Bygningen ligger paa en Banke, nesten midt inde udi en liden indheignet Skov, og gaaer derifra fire Alleer, en paa hver Side og hver Ende, hvorigiennem haves en skøn Udsigt dels til Stranden, dels til K i ø b e n h a v n, dels ind i Landet. Den bestaar af 3de Etager og til et Herskabs Commodité meget galant indrettet og kostbar meubleret.

Ved samme Lyststæd findes og en skøn Lysthauge og Orangerie. Der ere og mange Dyr i denne liden Skov, saa at den og kan kaldes en Dyrehauge.

Paa dette Stæd var det ellers, at det bekiendte Meniske N o h t k r a n t z¹⁾, som sad saa længe fangen udi C a s t e l l e t og af Nation skal være en Irlænder, søgte at tage Cronprintzen, nuværende kongelige Majestæt, for at overføre ham til S v e r r i g, som den Tid havde Krig med D a n m a r k; men dette Anslag blev, Gud ske Lov!, betids aabenbaret, og han med hans Complot, saa mange man fik fat paa, bekom deres fortiente Løn.

4. Det kongelige Lyststæd Frydenlund. Samme er bleven bygt af hans høygrevelige Excellence, Hr. Storcancelleren, Greve af Reventlau²⁾, og efter hans Død hørte det hendes kongel'ge

¹⁾ Den bekendte John Nicholas Norcross (f. nær Liverpool 23. April 1688), der som Kaperkaptajn tjente Sverige under den store nordiske Krig og døde som dansk Statsfange 4. Dec. 1758.

²⁾ Dette er urigtigt. Storkansleren, Grev Conrad Reventlow, beboede vel Stedet og har muligvis bygget derpaa, men den ovenfor omtalte Bygning er opført i 1720'erne efter hans og Enkens Død for kgl. Regning, rimeligvis til Dronning Anna Sophia, der som bekendt var Datter af Storkansleren.

Majestæt, Dronningen Anne Sophie, til, som og paa dets plaisantere og bedre Indretning, saaledes som det nu befindes, har været betænkt og adskilligt derpaa anvendt.

Hovedbygningen er rund og meget smuk indrettet; midt udi er en Sal eller saakaldet *Couple*, som gaar igienem alle Etager, og ved den anden Etage er en Gallerie, hvorpaa kan staa mangfoldige Tilskuere at se Herskabet, naar de spise i denne Sal. Oven over Salen er et Apartement, hvorifra haves en skøn Udsigt til Sundet og til Skoven. — Ellers er dette Lyststæd, som med en agreable Lysthauge findes forsynet ved Siden af Skoven, neppe en halv Fiærdingvej fra Søen og Jægersborg Dyrehauge beliggende. Det haver og skønne Fiske-damme hos sig i Nærværelsen, hvilke med dets Avling er under Forpagtning. Og om Sommeren har paa nogle Aar hans høyfyrstelige Durchl. Hertugen af Württemberg¹⁾ opholdt sig paa dette Stæd.

5. Det kongelige Lyststæd Sorgenfrie. Samme ligger tæt ved Lyngbye med en liden Skov forsynet. Dette er opbygget af Hr. Greve af Ahlefeldt²⁾, som har givet det Navnet, og er det meget beqvem indrettet. Tæt ved Friderichsborg Kongevej er Indkiørselen dertil, og indenfor Porten er en Allee, som leder lige op til Slottet, hvilket paa en høy Banke er beliggende. Udi Salen, hvor den første Indgang er, ere mange rare Statuer, og siges at Architecturen dér haver ladt adskillige Mesterstykker (!). Paa den anden Side giennem Salen er Udgangen til Haugen, som er meget divertissant i Henseende til de mangfoldige inventieuse Forandringer, til-ligemed det skønne og kostbare Orangerie, som derudi findes. — Nu tilhører dette Lyststæd hans kongelige Høyhed³⁾, som det udi mange Maader haver ladet forbedre.

¹⁾ Carl Christian Erdmann, Hertug af Württemberg, f. 1716, † 1792. Kom 21 Aar gl. til Danmark og udnævntes til Generalmajor. 1747 fik han Afsked som Generalløjtn. og forlod Landet.

²⁾ Grev Carl Ahlefeldt, f. 25. April 1670, † 7. Sept. 1722 som Statholder i Slesvig og Holsten.

³⁾ d. e. Frederik V som Kronprins.

6. Det kongelige Lyststæd Friderichsdahl. Dette er 2de Mil fra Kiøbenhavn beliggende, vel af ringe Bygning, men behagelig Situation, da det ligger midt inde i Skoven ved Furre Sø. — Ikke langt fra, hvor dette Lyststæd er beliggende, udi Enden af Furre Sø, kan man endnu se nogle faa Rudera af en Bygning, som forhen skal have været et prægtig Herresæde kaldet Hiortholm, tilhørende Erkebispem i Roskilde.

For et Par Aar siden er hans Excellence, Hr. Geheimeraad Schulin og Frue¹⁾ bleven dette Lyststæd paa Livstid allernaadigst overladt, og haver hans Excellence ladet opsætte en magnifique Bygning paa den for Furre Sø liggende høye Banke, for hvis Fronte Hagen med adskillige Afdelinger meget kostbar vorder anlagt; og naar det bliver færdig, vil det blive en iblandt de skønneste Lyststæder paa dette Amt, som foruden foranførte kongelige Slotte og Lyststæder er prydet med adskillige andre, tilhørende private Personer, men ellers af den Beskaffenhed, at de meritere at anføres, saasom:

1. Det Lyststæd, hans højgrevelige Excellence af Danneskjold Samsøe²⁾ tæt ved Søllerød By for nogle Aar siden haver ladet opbygge, hvis Navn endnu ikke vides, hvilket i Henseende til dets kostbare Indretning og plaisante Situation, da det ovenpaa en stor Banke tæt ved en smuk indhegnet Skov er beliggende, og fra dets Altan, som er ovenpaa den store Bygning, kan have den skønneste Prospect, man kan forlange, fortiente at være udi kongelig Eye, om saa meget mere, da den nyindrettede Hauge, naar den bliver færdig, vil overgaa mange andre udi adskillige Tilfælde. — — —

2. Et Lyststæd tæt ovenfor Wedbech By paa en Banke i og ved Skoven — — kaldet Eenrum. Samme er med en meget smuk Hauge forsynet og indrettet og opbyggt af den forhenværende kongelige Casserer for den

¹⁾ Lensgreve Johan Sigismund Schulin, f. 18. Aug. 1694, † 13. April 1750. Obersekretær i tyske Kancelli, Geheimeraad i Konseillet. Chr. VI skænkede ham Jagtslottet 1739.

²⁾ Greve Fr. Danneskjold-Samsøe, se p. 79.

particuliare Casse, Hr. Justitzraad Jacobi¹⁾, og er at se, at dets Indretning har kostet meget. Dets Udsigt er til Stranden, og haver det for andre slige Stæder et særdeles Prærogativ, som er et Echo udi Haugen, meget nær ved den, som taler lidet høyt, og af den Distinction, at en anden, som tilhører og staaer et Par Skridt fra den Person, som taler, ikke, naar den vender Ryggen til, kan gjøre nogen Forskiæl paa Røsten og Echo, thi foruden at Echo ikke taber et eneste Ord enten først eller sidst, er det saa tydelig og følger saa nær paa Røsten, at det er ligesom 2de taledede paa engang.

3. Et Stæd liggende tæt ved Jægersborg Dyrehauge — —, kaldet Aggershvile, som er opbyggt af Hr. Justitzraad Klaumann²⁾, meget commode og beqvem indrettet og med en smuk Hauge forsynet. Det haver sin Udsigt til Stranden, hvilken Prospect er fra Salen og meget plaisant, og den Divertissement, som Beboerne kan have udi Jægersborg Dyrehauges Skov, er ikke mindre.

4. og 5. Ved Dyrehaugets Hus, Schotzborg kaldet, ere 2de Lyststæder tæt ved hverandre og meget smuk bygget og indrettet med Hauge og deslige. De ligge tæt ved Dyrehaugen neden ved Stranden — — —.

6. Et Lyststæd ved Dyrehaugets Hus, Springforbi kaldet, tilhørende Hr. Witroch³⁾ udi København, som haver ladet det bygge. Huset i sig selv er kuns liden og ligger tæt ved Landvejen; men Stædet haver en liden indhegnet Eyendomsskov mellem sig og Stranden beliggende, som gjør, at det derved haver noget forud for de andre, udi hvilken Skov, tilligemed den derved værende Hauge, alt smuk er indrettet. Fornemmelig er i Skoven af det derværende Lysthus den skønneste Prospect ned ad en stor Banke udi Søen, man kan ønske sig; og meriterede dette Stæd dør det Navn la Solitude plaisante i Stæden for Springforbi.

1) Georg Chr. Jacobi.

2) Gregorius Thellesen Klaumann, f. 30. Nov. 1677, † 13. Sept. 1752 som Etatsraad. Direktør i Asiatisk Kompagni.

3) Fabrikør Ludwig Wittrog.

7. Tæt ved Bondebyen **T a a r b e c h** imellem Landeveyen og Stranden ligger paa en Banke ogsaa et lidet Lyststæd, som kaldes **Annabierg**, som haver en smuk Udsigt til Stranden, og endskiønt Haugen dertil er kuns liden, saa er den dog udi sin Miniatur meget artig og plasant indrettet.

8. Udi **T a a r b e c h** er ogsaa et meget skøn Hus, 2 Etager høyt, af **M s. G o d e n i u s**¹⁾ for nogle Aar tæt ved Stranden opbyggt, som er forsynet med en liden nyeanlagt Hauge — — —.

9. Ovenfor **H v i d ø r e B y** paa en stor Banke tæt ved Stranden ligger ogsaa et smuk Lyststæd med Hauge forsynet, kaldet **S ø e l y s t**, som **H r. F r ø k e n**²⁾ udi **K i ø b e n h a v n** har opbygget og saaledes indrettet, samt svarer til Navnet.

10. Paa denne Side en Fiærdingvej fra **C h a r l o t t e n L u n d** tæt ved Landeveyen ligger og et Lyststæd, som kaldes **M y n t m e s t e r e n s G a a r d**. Derved er en smuk Hauge.

11. Udi **G i e n t o f t e B y** ligger ogsaa et Lyststæd, tilhørende **H r. J u s t i t z r a a d K l ø k e r**³⁾, som samme meget smuk haver nyelig ladet opbygge; og er derved en særdeles vel indrettet Hauge, som end mere bliver forbedret. Udsigten udi Værelserne paa den ene Side falder over **G i e n t o f t e S ø**.

12. **P h a s a n g a a r d e n**, hvorum tilforn (p. 61) er bleven meldt, er ogsaa nu et Lyststæd, hans Excellence **H r. G e h e i m e c o n f e r e n t z r a a d v o n H o l s t e i n**⁴⁾ allernaadigst til Brug og Beboelse overladt.

13. Udi **L y n g b y e** ligger ogsaa et Lyststæd med en

¹⁾ Vistnok **Carl Frederik Godenius**, f. 1715, † Dec. 1784 som Grosserer i Helsingør og Agent med Kammerraadsrang.

²⁾ Kræmmer i Kbhvn. **Julius Frøicken**.

³⁾ Viceborgmester i Kbhvn. **Herman Lengerken Kløcker**, f. 18. Juni 1706, † 5. Dec. 1765 som Etatsraad.

⁴⁾ Grev **Johan Ludvig Holstein**, daværende Stiftamtmand i Sjælland og Deputeret.

smuk Bygning og prægtig Hauge forsynet, tilhørende Hr. Greve af Gyldensteen¹⁾.

14. Tæt udenfor Lyngbye ligger ogsaa et Lyststæd, grændsende paa Lyngbye Sø, tilhørende Hr. Commerceraad von Hurch²⁾. Dette er med 2de smukke Bygninger og en meget vel indrettet Hauge forsynet; samme Hauge kan man, naar man passerer Kongevejen, aldeles overse, — — og den haver det for andre slige Hauger forud, at derudi ere adskillige kunstige Vandspring, Fontainer og Afdelinger indrettet.

15. Ikke langt fra dette Lyststæd imellem Skoven og Lyngbye Sø er nyelig et Lyststæd opbyggt af nuværende Oeconomus ved Communitetet Hr. Nissen³⁾. Dette haver en skøn Situation og Udsigt til Skov og Sø.

16. Udi Enden af Friderichsdals Skov paa en Banke ikke vidt fra den saakaldede Nye Broe er ogsaa nyelig et meget smuk Bygning til at være et Lyststæd opsat af Hr. Capitain Fischer.

17. Tæt ved bemeldte Nye Bro ved Siden af Bagsværd Sø ligger ogsaa adskillige smaa Lyststæder, iblandt hvilke den fornemmeste tilhører Hr. Justitz-raad Raff⁴⁾, og hvorved er en smuk Hauge. Situationen er ellers dér plaisant, i Henseende at de have Søen paa den ene Side og Friderichsdahls Skov paa den anden Side af sig. — De forsyne sig og med Baade for at kunne divertere sig paa denne Sø og lade sig oversætte paa den anden Side, hvor der er en liden plaisant Skov at spadsere udi.

18. Udi Lilleværlose By er ogsaa et Lyststæd,

1) Geheimekonferensraad Jean Henri Huguetan, Greve af Gyldensteen, f. i Lyon 1654, † i Kbhvn. 14. Juni 1749. Dansk Greve 2. April 1717.

2) Bankokommissær Peter v. Hurch, † 16. Okt. 1775 som Etatsraad og Direktør ved Fabriksmagasinet.

3) Hans Nicolai Nissen, Forvalter og Oekonomus ved Communitetet, senere Viceborgmester i Kbhvn., † 10. Febr. 1771 som Etatsraad, 66 Aar gl.

4) Senere Viceborgmester i Kbhvn., Etatsraad Anthon Raff.

bestaaende af en smuk Bygning og Hauge, tilhørende Hr. Cancellieraad Suhm¹⁾).

19. Paa Kanten af Furre Sø, ikke langt fra Dronninggaard paa det Stæd, kaldet Canineholm, er ogsaa et lidet Lyststæd med en Hauge indrettet, tilhørende Hr. Auktionsdirecteur Fischer²⁾, som derifra med en Baad kan gaa til Vands — —, og haver han med liden Bekostning indrettet sig en liden Reservoir eller en Espece af en Dokke med Indløb fra Furre Sø, hvorudi hans lidet Fartøi kan ligge oven til tør og nedentil flyde udi alletider stille Vand.

20. Endnu et Lyststæd udi Holte By, tilhørende Hr. Cammerraad Juul³⁾, som haver ladet det smuk opbygge og derved indrette en liden plaisant Hauge. Udi de øverste Værelser paa dette Stæd haves en fornøvelig Udsigt, endog til Stranden over Biærge, Skov og Dal.

21. Endelig er ogsaa et Lyststæd udi Brønshøj Sogn ved Bondebyen Emmedrup, af hvilken det og har Navnet og kaldes Emmedrupgaard. Samme er opbyggt af forrige Obersecretair udi det Danske Cancellie, nuværende Stiftamtmand à Møinichen⁴⁾, som dertil af sal. og høylovlig Ihukommelse Kong Friedrich den Fjærde blev skiødet et Støkke Jordsmon. Derved er med stor Bekostning en smuk Hauge anlagt, hvorudi er skønne Fiskedamme, og Bygningen angaaende, da er den 2de Etager høy og vel og commode indrettet. Nu for nærværende Tid er hans Høyærværdighed Hr. Magister Hersleb, Biskop udi Siællands Stift, deraf Eyere⁵⁾.

¹⁾ Kancelliraad, Kommissariatsskriver i Søetaten Michael Valentin Suhm, f. Ahrendal 12. Dec. 1681, † 23. Nov. 1764.

²⁾ Auktionsdirectør Just. Mouritz Fischer, † 19. Juli 1778.

³⁾ Kammerraad, Amtsforvalter i Københavns Amt Christian Juul, † 1746.

⁴⁾ Obersekretær Christian Møinichen, † 1748 som Stiftamtmand i Bergen.

⁵⁾ Peder Hersleb, Biskop over Sjællands Stift, f. 25. Marts 1689, † 4. April 1757.

— Disse ere de fornemmeste Lyststæder, dette Amt er prydet med, men ellers er der endnu mange flere af mindre Betydenhed, dog og fornøvelige, bestaaende derudi, at adskillige hos Husmænd, Gaardmænd og andre paa de Stæder, hvor det efter enhvers Gout kan være plai-sant og fornøvelig, leye sig Værelser, som de selv indrette og aptere (d. e. adaptere, tilpasse) for at opholde sig af og til om Sommeren paa Landet, saa at paa den Tid om Aaret Kiøbenhavns Amt næsten overalt vrimler af Kiøbenhavns Indvaanere, hvørunder alligevel den største Del ere saadanne, som paa een eller 2de Dages Tid reyse ud paa Landet i det grønne for at divertere sig.

Ellers er paa dette Amt ingen Grevskaber eller Baronier og ikke flere Herregaarde end efterfølgende, nemlig:

1. Cathrineberg. Samme er beliggende udi Sengeløse Sogn og nu tilhører Hr. Cammerherre Christian Friderich af Holstein¹⁾ som derpaa boer. Bygningen er gammel, af en Etage, som er Mur og Bindingsværk; og af hvem den er bygget, vides ikke. Men ellers er denne Herregaard forhen bleven kaldet Raarup, og imellem de Aaringer 1665 og 1675, da Generalleutenant Hans von Ahlefeldt eyede den, blev Navnet forandret og efter hans Frue, Cathrine Sehestedt, kaldet Cathrineberg.

2. Edelgave. Samme er nu tilhørende Hr. Christian Welding²⁾ og som derpaa boer. Bygningen angaaende, da er en Del af samme for 5 a 6 Aar siden af nye opbygget af Mur og Bindingsværk, dog kun i alt en Etage. Den er af salig og høylovlige Ihukommelse Kong Friderich den Tredie skiaenket til Rigets Admiral Henrich Bielke og [har] vaaren en Bondeby kaldet Rumppe, saa at den vel ved den Leylighed be-

¹⁾ Kmhr., Kapt., Stiftamtmand Christian Fr. Holstein, f. 8. Mai 1678, † 29. Dec. 1747.

²⁾ Christian Weldingh til Edelgave, dbt. 24. Juli 1686, begr. 21. Sept. 1758.

kom det Navn af *E d e l g a v e*. Ellers kunde det og være, at denne Herregaard er forhen efter Bondebyen bleven kaldet *R u m p e*, thi de Bønder udi de 2de Byer *S m ø - r u m o v r e* og *S m ø r u m n e d r e*, som høre til denne Gaard, have endnu fra Arilds Tid det Ordsprog mellem sig, naar de skal tilsammen for at gjøre Hoverie, saaledes lydende: *S m ø r u m o v e n S m ø r u m n e d e n R u m p e t i l H o v e*.

3. *H i o r t e s p r i n g*. Samme er nu hans kongelige Majestæt tilhørende, som for nogle Aar siden købte den af en Høyesterætsprocurator med Tilnavn *E r m a n d i n - g e r*, hvornæst Bygningerne bleve afbrudte, da Marken til Høebiærgning blev udlagt. Ellers har dette Stæd forhen været en Bondeby, kaldet *T ø b b e r u p*, men af daværende *O b e r j æ g e r m e s t e r H a h n* afbrudt og oprettet til en Hovedgaard, de (!) det da har faaet det Navn af *H i o r t e s p r i n g*.

Paa dette Amt er eyheller andre Slags Ord og Talemaader mellem Almuen end ellers over det hele Land, hvilke *P e d e r S y v s* Ordsprog tilfulde forklarer, undtagen at det skulde være dette, at de paa nogle Stæder i Landet (d. e. paa Egnen) kalde den 3die Hest, som de sommetider behøve for Vognen, Assesser (d. e. Assessor), hvilket da ikke kan antages at ske af Foragt imod nogen, men som Almuen gjør særdeles Applicationer, og Stokkemændene ogsaa paa adskillige Stæder kaldes af Bønderne udi Lystighed Assessers, saa er neppe at paatvivle, end at de jo ligne den 3die Hest ved en Stokkemand under det Navn af Assesser, i Henseende til den Ligning, de gjøre sig om deres Arbeyde, og hvormed de imellem sig ikke formene at kunde gjøre nogen for nær. Til nogenledes Bevis derom kunde og tienne det, som fortælles om en Bønde paa *M ø e n*, hvor udi nogle Byer skal være en særdeles Sædvane, at de kalde den unge Byeorne Kapellan, at han da over saadan Talemaade, hvormed han vilde betegne den unge Orne, blev ført til Gemytte (d. e. gjort opmærksom paa), at samme skikkede sig aldeles ikke, svarede han, at der var mange

Slags Kapellaner til, som ikke vare Mennsker, hvilket Svar da syntes endvidere eqvivoque; men Bondens Mening var denne, at han intet Menneske mente dermed, at han kaldte den unge Orne efter gammel Skik Kapellan. Og da Bonden blev videre spurgt, hvorfor det da skede, svarede han, det vidste han ikke, hvad Aarsag de dertil havde haft i gamle Dage; han skulde tro, det var nok derfor, den gamle Orne endnu var til — —.

Endvidere have de ogsaa en Talemaade, hvorved de betegne noget, som imod Forhaabning lykkes, lydende saaledes: *Det gik a n d, s a g d e S p a n g e - P r æ s t,* da bar de ham i Kroet. Oprindelsen til dette Ord-sprog skal have været denne, at en Præst udi gamle Dage ikke skal have kunnet taale stærk Drik, som han alligevel elskede, dog for at undgaa Spot forlovede, ikke at ville gaa i nogen Kro. Men da hans Sognemænd inviterede ham, og han undskyldte sig dermed, at han havde forlovet at gaa i nogen Drikkesamqvem, disse alligevel fornåm, at han dog gjerne vilde være hos dem, resolve-rede de at bære ham ind i Kroen paa et Vangeled; og da han kom saaledes imod hans Forhaabning derind, sagde han med glad Røst: »*Det gik a n d.*« Fra samme Præst have de ogsaa endnu en Talemaade, som de empløyere paa en, som kommer for at vil høre nyt, saaledes lydende: *Pyt, fik I P æ r e n.* Og fortælles Oprindelsen dertil paa saadan Maade, at Præsten var bleven af Bispen angaaende hans slette Prækener erindret med Til-læg, at Bispen noksom vilde lade give Agt paa ham, om han bedrede sig eller ikke. Nogen Tid derefter hender det sig, da Præsten staaer midt i sin Præken, at et Par fremmede reysende, hvis Vey faldt forbi Kirken, lade sig se indenfor Kirkedøren; og da Præsten tog dem for ud-sendte af Biskoppen og ikke kunde biærge sine Passio-ner, sagde han: »*Vil I h a v e n o g e t a t v i i d e? P y t,* fik I P æ r e n!*«* Hvorpaa han da strax sagde Amen og med ét endte sin Prædiken.

Angaaende ellers i det øvrige Nomina Propria, da — foruden hvad ved *A m a g e r* derom (p. 58) er anført —

tilføyes endnu disse Mand- og Qvindfolkenavne, hvilke vel her og der i Landet (d. e. Egnen) ere brugelige, men dog ikke for almindelige kunne anses, nemlig:

Mandfolkenavne.

Aage, Abel, Absolon (!), Adser, Alf d. e. Adolf, Ammon, Amund, Ancher d. e. Ansgarius, Arf, Arild, Arved, Asmus, Auden, Axel, Bagge, Bendt, Biørn, Bo d. e. Boëthius, Bodil, Børge, Bolle Luxdorff, Bonde, Broder, Brødde, Brynild, Carsten [d. e.] Castor, Claus [d. e.] Claudius, Colbiørn, Cosmos, Dines [d. e.] Dionysius, Ebbe, Emmike, Envold, Erland, Eskild, Esbern, Ewen, Evert, Fabian, Fader, Falck, Fedder /: NB. apud Rusos Fedor est Theodorus /:, Find, Fith, rectius Vit [d. e.] Vitus, Flemming, Fock [d. e.] Phocas Foch With, Præst i Slagelse, Giord, Godsche, Godert, Goris [d. e.] Gordius,, Hagen [d. e.] Haquinus, Hack, Halver [d. e.] Halvor, Harald, Helge, Helgo, Hille, Helmu'h, Hemming, Henning, Herlof, Hildebrand, Hildemar, Holger, Ib [d. e.] Iacobus /: St. Ibs Lillier /:, Iblant /: Pedersen /:, Ieppe, Ingemand, Ingild, Ingwar, Isbrant, Iver, Key [d. e.] Cajus, Kield [d. e.] Chetillus, Knud, Lambert, Lawe, Lenert, Levin, Lyder, Manderup, Meinert, Mogens, Offe, Ole [d. e.] Olaus, Oswald, Owe, Osten, Palle [d. e.] Palæmon, Preben [d. e.] Prebiørn, Pros, Regner, Rønne, Roed, Sander, Safe, Schweder, Seyer, Siegfried, Sindel, Sinne Lange, Rector i Ribe, Sonne, Staller, Stats, Steen, Strikker, Styge, Svend, Svenning, Tage, Terkild, Thøger [d. e.] Theocarus, Thord, Thorben [d. e.] Thorbiørn, Thorkild, Tim [d. e.] Timotheus, Truels, Truid, Tue, Tyge, Ude [d. e.] Udo, Villatz [d. e.] Wilhardus, Vit [d. e.] Vitus, Waldemar, Werner, West [d. e.] Wester, Wogn, Wolff, Wolfgang, Ynd.

Qvindfolkenavne.

Abel, Adelgunda, Adolfine, Agatha, Agnete, Alhed [d. e.] Adelheids, Armgaard [d. e.] Ermegildes, Beata, Bendte, Bengerd [d. e.] Berengaria, Birgitte — Birte — Berte, Bodile, Bolette Pohlman i Nestved, Cidsede [d. e.] Cæcilia, Charitas Æmilia von Lente, Clara, Conradine, Drude, Edele d. e. Athala, Emerentze, Geesche, Gertrud, Giorwel, Gisela, Gundela [d. e.] Gunilda, Grimild, Hanniballine Wedel, Hedewig, Helene, Helle — Hille, Helwig, Hildegaard, Hyldeborg, Ide, Ingeborg, Ingefred, Inger, Jørine, Juditha, Jytte, Kunigunda, Lorentze, Lutemelle [d. e.] Ludimilla, Lutze, Lycke Sophia Friis, Mechtile [d. e.] Mechtildis, Mette [d. e.] Medea, Merthe, Nille,, Øllegaard [d. e.] Hildegardis, Ølborg sorte Woldborg [d. e.] Waltpurgis, Ørslø [d. e.] Ursula, Ose, Otilia Meyer, Pernille, Ragnild, Riise—Rixa [d. e.] Regitza, Sabina, Salome, Signe, Siri d. e. Cyria, Søster [d. e.] Sostrata, Temprantia. Thale, Thore, Throne, Thyre efter Dronningen Thyre Dannebood, Vita, Wiwike, Woldborg [d. e.] Waltpurgis.